
VINT-I-CINC ANYS D'HISTÒRIA DE LA INSTITUCIÓ CATALANA D'ESTUDIS AGRARIS

Joan Pere Vilà-Hors

Segon president de la ICEA

És per a mi una tasca a la vegada plaent i complicada presentar la història de la Institució Catalana d'Estudis Agraris (ICEA); plaent perquè és viure-la de nou, i complicada perquè vull assenyalar els trets més importants i els petits fets m'interfereixen, i penso que això ocorre quan es viu una activitat amb entusiasme i estimació.

L'origen de la ICEA el trobem en un grup de persones vinculades al món agrari català que participaren en el Congrés de Cultura Catalana (1977) en l'àmbit d'agricultura. El grup, persones entusiastes, sent la necessitat que les ciències agràries catalanes tornin a assolir importants fites com havien tingut en les èpoques de la Mancomunitat (1914-1925) i la Generalitat (1931-1939). Aprofita la cloenda de l'àmbit d'agricultura, que tingué lloc a Lleida, el 15 de maig de 1977, per presentar, dins de l'apartat «Investigació. Ensenyament. Extensió», la conclusió de la necessitat de crear un **Institut Català d'Estudis Agraris** com a lloc de diàleg i de treball.

Una comissió gestora formada per Jordi Peix, Jaume Fonolleda, Octavi Frigola i Josep M. Puiggrós anuncià per circular el propòsit de crear l'Institut i la seva organització. El nom *Institut* no fou acceptat perquè la legislació reservava el mot per a entitats oficials. Es va solucionar creant un organisme de tipus associacional amb el nom *Institució*, utilitzat per organismes que duen a terme funcions d'interès públic. D'aquesta manera es pogué presentar la sol·licitud per a l'aprovació i inscripció de la nostra entitat. Finalment, el maig de 1979, va ésser legalitzada la Institució Catalana d'Estudis Agraris (ICEA).

Abans de seguir, sento la necessitat de fer constar els noms de les persones que fundaren la ICEA, és a dir, les que redactaren els primers Estatuts (Jaume Fonolleda, Joan Isart, Jordi Peix i Josep M. Puiggrós) i les que els signaren i presentaren el protocol (Octavi Frigola, Enric Melé, Claudi Barberà, Joan Tàpies, Montserrat Soliva, Josep M. Puiggrós, Pere Pérez-Bastardas, Josep Tarragó, Jordi Peix, Alexandre Checchi i Joan Isart). Tots són considerats els fundadors de la Institució. Crec que tots els actuals membres de la ICEA regraduem la magnífica tasca que van fer.

Legalitzada la ICEA, la Comissió Gestora procedí a convocar l'Assemblea Constituent que fou anunciada als diaris *Avui* i *Diari Espanyol* i que se celebrà el 9 de juny de 1979. Es van aprovar els Estatuts que s'havien presentat, es nomenà la primera Junta Directiva i s'elegí el primer president, en Josep M. Puiggrós.

En Claudi Barberà, que junt amb en Jordi Romeva han sigut els historiadors de la ICEA, divideix els vint-i-cinc anys d'activitat de la Institució en quatre etapes. Voldria assenyalar alguns trets que considero importants, segons el meu criteri.

La primera etapa, durant la qual la ICEA s'allotja a l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona, té dues fases: abans i després de la legalització. En la primera, hi ha un intens treball dels grups que estudien temàtiques diverses com són l'Estructuració Tècnica de l'Agricultura, l'Estructuració de la Defensa Fitosanitària a Catalunya, l'Organització d'un Centre Agropecuari Territorial (CAT), l'Agricultura Catalana enfront la CEE i la Llei de contractes de conreu. En la segona, la Junta tramet al president de la Generalitat, senyor Josep Tarradellas, i al conseller d'Agricultura, senyor Roig, els treballs fets pels respectius grups de treball de l'anterior fase: «Estructuració Tècnica de l'Agricultura», «Estructuració de la Defensa Fitosanitària a Catalunya» i «Organització d'un Centre Agropecuari Territorial (CAT)». Tant el president com el conseller agrairen la tramesa i encoratjaren a seguir els camins escollits. L'activitat es caracteritza, en aquesta fase, per una gran dedicació a cursos i a jornades d'estudi. S'inicien importants conferències, les col·laboracions amb entitats externes i els contactes amb l'Institut d'Estudis Catalans (IEC). Comença la publicació de la revista periòdica *Quaderns Agraris* i es publica el treball de la Secció de Protecció Vegetal **Manual de males herbes dels conreus de Catalunya** (1983). L'estructura de la ICEA s'organitza en seccions, i en són les primeres les de **Protecció Vegetal** i d'**Estudis Rurals**, junt amb el Grup de Boscos, el Grup d'Ornamentals i el Grup de Sòls. En cinc anys es portaren a terme una nombrosa sèrie de magnífiques activitats.

La segona etapa s'inicia amb la incorporació a l'IEC. Aquesta incorporació fou acordada a l'Assemblea de 1980, a proposta del president de la ICEA. No va ésser fàcil que l'IEC acceptés la ICEA com a filial. Gràcies a l'entusiasme i perseverança de Puiggrós, al suport del doctor Enric Casassas, aleshores president de l'IEC, i que a l'Institut no hi havia qui s'ocupés de les ciències d'aplicació agrària, la ICEA fou acceptada el 1984 i està actualment adscrita a la Secció de Ciències Biològiques. La Institució trasllada el seu domicili a la seu de l'IEC i l'Institut li dona estabilitat i l'anima a plantejar-se noves fites. Facilita l'accés a la Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica (CIRIT) i dona suport a les seves activitats a la Universitat Catalana d'Estiu (UCE), i l'any 1985 s'inauguren les Jornades d'Agricultura a la UCE. El mateix any ja es convoca el Premi per a estudiants universitaris i

el 1988 se celebra el **I Congrés** amb el lema «**Evolució i perspectives de futur de l'agricultura a les contrades de parla catalana**», que és inaugurat a l'IEC, però les sessions es fan a la Granja Escola Torre Marimón. També en aquesta etapa queden organitzades la **Secció Forestal**, la de **Ramaderia** i la d'**Agricultura**.

La tercera etapa s'inicia l'any 1989, en què el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat de Catalunya concedeix a la ICEA la **Placa de l'Agricultura Catalana** en reconeixement de la tasca realitzada a favor de l'agricultura del nostre país, i vaig tenir l'honor de recollir-la de mans del president de la Generalitat. El mateix any comencen les Jornades Tècniques de la ICEA a la Fira de Sant Miquel de Lleida. El 1990 tingué lloc el **II Congrés** de la ICEA amb el lema «**L'agricultura catalana davant el repte del mercat comú europeu**» i es va fer, amb gran èxit i ressò, a la Universitat de Lleida. El 1991 una assemblea extraordinària aprova, per unanimitat, els nous Estatuts que introduïren algunes variants, per congruència amb els nous Estatuts de l'IEC, i que no varien l'esperit dels nostres primers Estatuts. El 1992 l'IEC traspassà a la ICEA l'encàrrec de revisar els termes de les àrees d'agricultura, boscos i ramaderia del *Diccionari de la llengua catalana* que s'estava elaborant. El mateix any els antics grups d'Ornamentals i de Sòls passen a ésser les **seccions d'Ornamentals i de Sòls**, per la seva gran activitat i relleu.

La quarta etapa comença quan, el 1993 i següents, l'IEC reestructura el seu organigrama, que afecta, encara que poc, les filials. Es crea la Comissió de Filials i es decideix reunir les oficines de les filials en un nou edifici no gaire lluny de l'Institut. El 1994 se celebra el **III Congrés** de la ICEA amb el lema «**Agricultura i qualitat ambiental a Catalunya**», que tingué lloc a la Universitat de Girona. Les sessions foren molt animades amb les aules i sales plenes de participants. S'acordà la creació dels **Dossiers Agraris** com a publicació no periòdica. El 1995 se celebra, al castell de Montesquiú, una assemblea extraordinària d'anàlisi i reflexió sobre les activitats de la ICEA. Entre les conclusions importants selecciono: importància de publicar les activitats, donar més freqüència i relleu als actes de tipus fòrum, donar més impuls als *Quaderns Agraris* i crear les noves publicacions dels *Dossiers Agraris* i dels **Debats Agraris**, i també les noves figures de soci. El 1997 la ICEA compleix els vint anys, que coincideixen amb els noranta anys de l'IEC, que organitza el cicle de conferències «**Ciència i cultura al llindar del segle XXI**» i la ICEA hi participa amb la conferència d'Alexandre Checchi «**Desenvolupament rural: agricultura i territori a Catalunya. Horitzó per al 2001**» i un simposi sobre «**L'aportació cultural i científica de l'IEC (1907-1997)**» portat a terme per les filials, i amb la participació de la ICEA que presenta la seva història (Jordi Romeva i Claudi Barberà) i la intervenció de Joan Ràfols Casamada amb «La naturalesa en l'obra d'Eugeni d'Ors». La ICEA, commemorant els seus vint anys, organitza una sèrie d'ac-

tes destinats a les sis universitats catalanes amb ensenyaments agraris, sota el lema «**La Catalunya agrària en l'horitzó del 2001**» amb la denominació *Debats itinerants*. Des d'aquell any disposa del seu web a proposta i creació de Francesc Reguant. El 1998 l'assemblea ordinària aprova la creació dels delegats territorials de la Junta Directiva. L'historiador finalitza l'última etapa dels vint-i-cinc anys dedicant unes línies al **IV Congrés de la ICEA**, que es va celebrar l'any 2000 a la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona i Reus, sota el lema «**Les noves tecnologies en l'àmbit agrari**». La gran majoria dels assistents van qualificar-lo d'excel·lent i molt oportú. Les magnífiques conferències d'obertura i cloenda foren pronunciades, respectivament, pel doctor Lowell Lewis de la Universitat de Califòrnia i pel doctor Josep Tarragó, director general de l'Institut de Recerca Agroalimentària (IRTA).

L'activitat de la ICEA, des de la seva creació, ha sigut intensa: quatre congressos, noranta-sis jornades, cent vuit conferències amb col·loqui, vint-i-cinc debats agraris, vint taules rodones, quatre seminaris, catorze estudis i recerca, vint-i-quatre premis per a estudiants universitaris, quaranta-cinc cursos, setze presentacions de llibres, i s'han publicat trenta-tres *Quaderns Agraris* i vuit *Dossiers Agraris*.

Un examen acurat de la relació detallada d'activitats, que es troba en l'annex, permet deduir els problemes agraris sorgits a Catalunya durant els vint-i-cinc anys comentats i també ens mostra que la ICEA ha estat al dia o capdavantera en les anàlisis i les propostes sobre les possibles solucions.